

EKSİ FİYAT RÜZGARI

2015 Nisan ayında önlisans başvurusu alınan 3 bin MW'lık RES kapasite tahsisinin 11 bölgedeki 710 MW'lık bölümü için gerçekleştirilen ve 3 gün süren yarışmalar büyük rekabete sahne oldu.

TOPLAM 710 MW BAĞLANTI KAPASİTESİ

➤ Toplam 710 MW bağlantı kapasitesi için 21-22-23 Haziran tarihlerinde yapılan RES yarışmalarında Borusan-EnBW ortaklığının kazandığı toplam bağlantı kapasitesi 220 MW, RES Anatolia'nın 180 MW, Enerjisa'nın 65 MW oldu.

REKOR TEKLİF RES ANATOLIA'DAN

➤ İhalenin ikinci gününde Kırklareli bölgesindeki 70 MW'lık kapasite için yapılan yarışmada RES Anatolia şirketinin verdiği -1,61 \$ cent/kWh'lık rekor eksi fiyat teklifi 3 gün süren yarışmalarda kaydedilen en düşük fiyat teklifi oldu. → Sayfa 10

TÜREB Başkanı Mustafa Serdar Ataseven:

EKSİ FİYAT YERLİLEŞME ÖNÜNDE ENGEL

Eksi fiyatlar sürdürülebilir değil. Eksi fiyat yatırımcıları ithal ürüne itecek. Bu tekliflerde eksi fiyat çıkması demek YEKDEM'den ve dolayısıyla yerli katkıdan faydalanamadığı için yabancı komponent alımına gidecek demek.

RES Anatolia Genel Müdürü Güray Erol:

TÜRKİYE'YE VE PROJEMİZE GÜVENİYORUZ

Nisan 2015'den beri beklenen ihalelerin gerçekleşmesinden dolayı çok memnunuz. Bekleme sürecinden sonuç sürecine geçtik. Rekor fiyat teklifimiz Türkiye'ye ve projelerimize duyduğumuz güvenin göstergesi.

Borusan EnBW Enerji Genel Müdürü Mehmet Acarla:

250 MİLYON DOLARIN ÜZERİNDE YATIRIM

Rüzgar ön lisans ihalelerinde aldığımız 220 MW kapasiteyle yaklaşık 250 milyon doların üzerinde bir yatırım yapılacak. Ön lisans ihalelerinin yanı sıra Rüzgar YEKA projesi için de hızlı bir şekilde hazırlanıyoruz.

RES yarışmalarında ekşi fiyat rüzgarı

2015 Nisan ayında önlisans başvurusu alınan 3 bin MW'lık RES kapasite tahsisinin 11 bölgedeki 710 MW'lık bölümü için gerçekleştirilen ve 3 gün süren yarışmalar büyük rekabete sahne oldu.

2015 Nisan ayında önlisans başvurusu alınan 3 bin MW'lık RES kapasite tahsisinin 11 bölgedeki 710 MW'lık bölümü için gerçekleştirilen ve 3 gün süren yarışmalar büyük rekabete sahne oldu. Toplam 710 MW bağlantı kapasitesi için yapılan RES yarışmalarında Borusan-ENBW ortaklığının kazandığı toplam bağlantı kapasitesi 220 MW, RES Anatolia'nın 180 MW, Enerjisa'nın 65 MW oldu.

RES ANATOLIA'DAN -1,61 \$ CENT/KWH'LIK REKOR EKSI TEKLİFİ

İhalelerin ikinci gününde Kırklareli bölgesindeki 70 MW'lık kapasite için yapılan yarışmada Res Anatolia şirketinin verdiği -1,61 \$ cent/kWh'lık rekor ekşi fiyat teklifi 3 gün süren yarışmalarda kaydedilen en düşük ekşi fiyat teklifi oldu.

KAYSERİ BÖLGESİ

TEİAŞ'ın rüzgar lisans kapasite tahsis ihalesinde

kilovatsaat başına ekşi fiyat teklifi Esengüç Enerji'den geldi. İhalede Kayseri Bölgesi için proje geliştiren Esengüç Enerji, kWh başına ekşi fiyat teklif etti. -0.01 dolar cent/kWh teklif sunan Esengüç'ten sonra en düşük teklifler, 1.70 dolar cent/kWh ile Cansev Enerji'den ve 2.90 dolar cent/kWh ile Enerjisa'dan geldi. Esengüç ile Cansev'in teklif bölgeleri aynı olduğu için 15 MW'lık bağlantı hakkını Esengüç alacak. Toplam 80 MW'lık Kayseri bölgesi için geriye kalan 65 MW'lık kısım Enerjisa'ya tahsis edilecek.

ADANA BÖLGESİ

İhalelerin 2. Turu Adana bölgesindeki 120 MW'lık kapasite için gerçekleştirildi. Bağlantı haklarını 4 firma paylaştı. Akdeniz Enerji 60 MW kapasiteyi 4,74 dolar cent/kWh, CGN Enerji 32 MW kapasiteyi 4,78 dolar cent/kWh, Atasa Enerji 23,4 MW kapasiteyi, 5,00 dolar cent/kWh, Günyeli RES Enerji 4,6 MW kapasiteyi, 5,12 dolar cent/kWh ile kazanan şirketler

ANKARA-KIRIKKALE-ÇANKIRI BÖLGESİ

Yarışmanın 3. turu büyük çekişmeye sahne oldu. Ankara-Kırıkkale-Çankırı bölgesindeki 60 MW'lık kapasite için verilen en düşük teklif -0,12 dolar cent/kWh ile Kires Elektrikten geldi. Ancak Kires Elektrik, 60 MW'lık kapasitenin 25 MW'ını -0,12 dolar cent/kWh ile kazanmasına rağmen kabul etmedi. Bunun üzerine Jüpiterges Elektrik ve Simge RES şirketleri arasında tekrar yarışma yapıldı. 60 MW'lık kapasitenin 20 MW'ını 4,18 dolar cent/kWh ile Simge RES, 40 MW'ı ise 4,19 dolar cent/kWh ile Jüpiterges şirketi kazandı.

AKSARAY-KIRŞEHİR-NEVŞEHİR BÖLGESİ

İlk günün 4. ve son turu Aksaray-Kırşehir-Niğde bölgesi için gerçekleştirildi. Bölgedeki 60 MW'lık kapasitenin tamamını -1,15 dolar cent/kWh ile RES Anatolia kazandı.

EDİRNE BÖLGESİ

İkinci gün oturumları Edirne Bölgesi ile başladı. Edirne bölgesi için gerçekleştirilen yarışmada 23 şirket teklif verdi. RES yarışmasının ilk turunda Edirne'deki 40 MW'lık kapasiteyi -1,51 dolar cent/kWh rekor teklifle Fesleğen Yenilenebilir Enerji kazandı.

TEKİRDAĞ BÖLGESİ

Tekirdağ bölgesi için toplam 26 şirket teklif verdi. Kaktüs Yenilenebilir Enerji 49,50 MW'lık kapasiteyi -1,49 dolar cent/kWh ile geri kalan 10,5 MW kapasiteyi ise Buket Yenilenebilir Enerji -1,48 dolar cent/kWh teklifiyle kazandı.

KIRKLARELİ BÖLGESİ

Kırklareli bölgesindeki 70 MW kapasite için gerçekleştirilen ihaleyi -1,61 dolar cent/kWh ile RES Anatolia kazandı.

SIVAS BÖLGESİ

Sivas bölgesindeki 80 MW rüzgar santrali bağlantı kapasitesi yarışmasında

kapasitenin tamamını PELİT Yenilenebilir Enerji -0,81 dolar cent/kWh ile kazandı.

TOKAT BÖLGESİ

Tokat bölgesi için gerçekleştirilen yarışmada GRGN Yenilenebilir Enerji 40 MW'lık kapasiteyi -0,33 dolar cent/kWh'lık teklifiyle kazandı.

ORDU BÖLGESİ

Ordu'daki 50 MW kapasite için yapılan yarışmada 10 MW'lık kapasiteyi -0,37 dolar cent/kWh'lık teklifiyle Baysal Elektrik'e ait Bayır RES kazanırken, geri kalan 40 MW kapasiteyi ise -0,33 dolar cent/kWh'lık teklifiyle Özgül Kamelya Yenilenebilir Enerji'ye ait Kamelya RES kazandı.

BİLECİK-ESKİŞEHİR-KÜTAHYA BÖLGESİ

Bilecik-Eskişehir-Kütahya bölgesindeki 50 MW'lık kapasite için 24 şirket yarıştı. Yarışmada RES Anatolia şirketi Işıklar RES projesi 50 MW kapasitenin tamamını -1,03 dolar cent/kWh ile kazandı.

TÜREB Başkanı Mustafa Serdar Ataseven

ÖZEL GÖRÜŞ

'EKSI FIYAT YERLİLEŞME ÖNÜNDE ENGEL'

TÜREB Başkanı Mustafa Serdar Ataseven, 710 MW kapasiteyi içeren RES bağlantı kapasitesi yarışmalarının ilk gününü ve yarışmalarda ortaya çıkan ekşi fiyata ilişkin Green Power'a özel değerlendirmelerde bulundu. Yarışmalar öncesi ekşi fiyatın çıkabileceğini öngörmek değerlendirmelerde bulduklarını ve ekşi fiyatın yatırımcıları ithal ürün kullanımına iteceğini söyleyen

Ataseven şunları söyledi: "Biz her zaman ekşi fiyat çıkabileceğini öngörmüştük. Bu tekliflerde ekşi fiyat çıkması demek YEKDEM'den ve dolayısıyla yerli katkıdan faydalanmadığı için yabancı komponent alımına gidilecek demek. Böyle olunca da daha ucuz finansman kaynağı olan ilgili ülkelerin ihracat kredilerine yönelinecek. Dolayısıyla da bu durumun yerleşme önünde bir sıkıntı yaratacağını

düşünüyoruz. Biz daha çok yerli ve yenilenebilir diyoruz fakat bugünkü yarışmalarda çıkan ekşi fiyatlar yatırımcıları yurt dışından gelen yerli olmayan komponentlere itecek diye düşünüyoruz. Ekşi fiyat veren şirketler YEKDEM teşviğini hiç almayacak, elektrikliğini piyasa fiyatlarıyla satacak. Piyasa fiyatlarından teklif ettiği fiyatı da tekrar ödeyecek. Yani piyasa fiyatından 1,15 indirim yapmış olacak" dedi.

EKSI FIYATLAR SÜRDÜRÜLEBİLİR DEĞİL

Eksi fiyatları sürdürülebilir görmediklerini ifade eden Ataseven: "Eksi fiyatları asla sürdürülebilir görmüyorum. Yenilenebilir enerji kaynaklarından ürettiğiniz yatırımları finanse edebilmeyi için bir baz fiyatının olması gerekiyor. YEKDEM'de de bu baz fiyatı sağlıyorduk. Fakat şimdi bir baz fiyatı oluşmayacak ve

piyasa fiyatı üzerinden ileriye yönelik bir tahmin yapılacak. Bu nedenle de bankayı bu tahmin ettiğiniz fiyata ikna etmek zorunda kalacaksınız. Bugünkü ekonomik koşullarda da bu pek mümkün değil. Buradaki bağlantı kapasitesinin ekşi fiyat teklifiyle hayata geçmesi zor. Dolayısıyla hem bağlantı kapasiteleri tahsis edildiği için

kullanılamaz hale gelecek hem de yeni gelen yatırımcıya kapasite olmadığı için yeni yatırım imkanı sağlanamayacak. Eksi fiyatlar sektörün önünü kısmen tıkayacak. Bu fiyatlarla yerli tesislerin yapılacağını pek öngörmüyorum. Biz her zaman yerli ve yenilenebilir diyoruz. İlgili ülkelerin ihracat finansmanları daha ucuz. Hatta Türkiye'deki fiyatlardan

yüzde 40 daha ucuz. Dolayısıyla yerli komponentlerle ürettiğiniz tesisin finansmanı yerine yabancı komponentlerle yurt dışı ihracat kredileri kullanılarak bu yatırımlar yapılacağı için tercih edilmeyecek. Bu da yerli rüzgar politikamızla pek uyumsuz. Yerli rüzgar sanayisini destekleyecek bir durum olmamış oluyor" dedi.

YEKA MODELİ DOĞRU BİR MODEL

Mustafa Serdar Ataseven değerlendirmelerini şöyle sürdürdü: "YEKA modeli doğru bir model. Orada sözleşmeden itibaren 15 yıl boyunca teklif ettiğiniz alım fiyatı sabit. Onda bir tahmin yapmanıza gerek yok. Bankalar finansman modelini kurarken rahatlıkla sizin teklif ettiğiniz fiyatı üretim raporlarına göre finansman

modeline yerleştirebiliyorlar. Ama ekşi fiyatta ileriki fiyat belli olmadığı için 10 yıllık bir tahmin lazım. Bu tahmini de bankaya kabullendirmek gerekiyor zor bir durum. YEKA modeli piyasa fiyatına göre daha doğru bir model çünkü onda sabit fiyat var. Ekşi fiyatta sabit bir baz fiyat oluşmayacak. 2015'de başvurusu alınan yarışmaların tamamlanması

sektörü rahatlatacak. 2015'den beri inşa halindeki RES'lerde sürekliliği bir düşüş vardı. Şimdi YEKA öncesinde 710 MW'lık bir kapasite için yarışmalar yapıldı. Bu yaklaşık 1 milyar dolarlık yatırım anlamına gelir. Bir de YEKA ihaleleri yapılacak. Bunlar da yaklaşık 1 veya 1,5 milyar euro'luk yatırımlar. Sonrasında sektör olarak 710'dan geriye kalan

2.290 MW'lık kapasitenin yarışmasını bekliyoruz. Bu da yaklaşık 4 milyar dolar civarında bir yatırım anlamına geliyor. Hepsini topladığımızda 6,5-7 milyar dolarlık bir yatırım portföyü piyasaya sunulmuş olacak. Geriye kalan 2.290 MW'lık kapasite için yarışmanın sektör olarak bu yıl içerisinde yapılmasını ve tamamlanmasını istiyoruz.

2018 yılında müracaatları alınacak olan 2 bin MW kapasite için de özellikle bir karşılıklı olmaması için 2017 de sonuçlandırılırsa sektör olarak bir yıl YEKA, bir yıl rüzgar müracaatı alınırsa Türkiye'deki rüzgar sektörü daha sağlıklı bir şekilde gelişecektir. 1 yıl birini 1 yıl birini yapınca saha çatışmaları olmayacak sektör daha sağlıklı ilerleyecektir."

'TÜRKİYE'YE VE PROJEMİZE GÜVENİYORUZ'

İlk gün yapılan yarışmalarda Aksaray-Kırşehir-Niğde bölgesi için verdiği 1.15 dolar cent/kWh rekor teklif ile ihalelerde verilen en düşük teklifin ve 60 MW'lık kapasitenin sahibi olan RES Anatolia Genel Müdürü Güray Erol yarışma sonrası Green Power'a özel değerlendirmelerde bulundu. Erol, "Öncelikle Nisan 2015'den beri beklenen bu ihalelerin gerçekleşmesinden dolayı çok memnunuz çünkü bu sektör aynı zamanda uluslararası bir endüstri. Yerli ve yabancı şirketleri açısından bekleme sürecinden sonuç sürecine geçmek iyi oldu. Çünkü ülkemizin yenilenebilir enerjiye oldukça ihtiyacı var" dedi. Rekor fiyat teklifinin Türkiye'ye ve projelerine duydukları güveni gösterdiğinin altını çizen Güray Erol, "Rekor fiyatla ilgili birincisi Türkiye'ye, ikincisi projemize ve şirketimize güvendiğimizi söyleyebilirim. 35 yıldır rüzgar enerjisinde çalışan bir firmayız. Toplam 12 bin MW'ı geçen bir portföyümüz var. 10-11 ülke tecrübesiyle çalışıyoruz. Piyasanın kabul ettiği ve kabul edebileceği varsayımları modelimizde çalıştırdık. Elimizden gelenin en iyisini yaptık. Bugün burada yer alan oyuncuların hepsi aynı zamanda YEKA'da da yer almak isteyen oyuncular. Bu projelerin hepsinin YEKA bölgesinde olduğunu düşünerek olayı başka

RES Anatolia Genel Müdürü Güray Erol

bir gözle tek bir projeden bağımsız YEKA ile ilgili değerlendirmek lazım. Biz açıkçası uzun soluklu düşünüyoruz. Yarışmada çıkan fiyatla YEKA'nın koşulları çok farklı. Ama bu yarışma bizim piyasayı ve Türkiye'yi ne kadar iyi değerlendirdiğimizin işareti. Yurtdışındaki yönetim kurulu üyelerimiz de bize bu konuda inandılar. Bu rakamlarla bu projelerin yapılabileceğini yatırımcısını da mahcup etmeyeceğini düşünüyoruz" dedi.

RÜZGARDA FARKLI BİR DÖNEME GİRİLDİ

Çıkan ekşi fiyatın rüzgarda henüz farkında olunmasa da farklı bir dönemin içerisine girildiğini gösterdiğini ifade eden Erol, "Sektör olarak pek farkında olmasak da farklı yeni bir durumun içerisine girdik. Dünya artık YEKDEM benzeri alım garantilerinin kısıtlandığı ve ortadan kalktığı bir noktaya geldi. Dolayısıyla teşvik mekanizmasına ihtiyaç duyulmayan tüm projeler dünyada yerini buldu. Fark ne, o ülkelerde 20-25 yıllık rüzgar tecrübesinden sonra bu noktaya gelinirken Türkiye'de 10

yıl gibi kısa bir sürede bu noktaya geldi. Bu durum Türkiye'nin biraz hızlı koştuğunu gösterir. Gelen fiyat noktasında, maliyetlerin düşmesi, proje geliştirmeye dair doğru öngörüler yapabilmemiz gibi çeşitli öğelerin etkisi var. 1 Kasım 2007'de başvurmuş şirketlerden bir tanesiyiz. O dönemde projeleri geliştirip lisansa taşımış şirketlerden bir tanesiyiz. Her projede gayet gerçek şeyler yaşadık. O tecrübeleri bugünkü yarışmalara aktarmak istedik" diye konuştu.

2015 Nisan ayında önlisans başvurusu alınan 3 bin MW'lık RES kapasite tahsisinin 11 bölgedeki 710 MW'lık bölümü için gerçekleştirilen ve 3 gün süren yarışmalar büyük rekabete sahne oldu.

'YAKLAŞIK 250 MİLYON DOLARIN ÜZERİNDE BİR YATIRIM YAPILACAK'

Borusan EnBW Enerji Genel Müdürü Mehmet Acarla

710 MW'lık kapasite tahsisi için gerçekleştirilen RES yarışma maratonunda toplam 220 MW'lık bağlantı kapasitesini kazanan Borusan EnBW Enerji Genel Müdürü Mehmet Acarla ihaleler sonrası Green Power'a değerlendirmelerde bulundu. Acarla, "Her şey rüzgann iyiliğine

bağlı. Rüzgar ön lisans ihalelerinde aldığımız 220 MW kapasiteyle yaklaşık 250 milyon doları üzerinde bir yatırım yapılacak. Bu yatırımın gerçekleşmesi iki seneyi bulur. Özellikle Trakya'da yüzde 50'nin üzerinde kapasite faktörüne ulaşabiliyor. Almanların off-shore sahalarında bile bu kapasite yok" dedi.

FİNANSMAN YERLİ VE YABANCI KURUMLARDAN

Acarla, "Finansman için hem yerli hem de yabancı kurumlar söz konusu. Kısmen ihracat kredilerini de kullanmak mümkün. Diğer taraftan bu yatırımın gerçekleşmesi iki seneyi bulur. O zamana kadar yerleşme oranı ne olacak ona bakacağız, ama bu tür projelerde yerleşme ön planda tutulmuyor. Yatırımcı pazar riskini alır ve en verimli şekilde bunu yapmaya bakar. Eskiden yapılan ihalelerde de çok yüksek kurulu ihalelerimiz vardı. O zaman da herkes hayret etmişti ama şu anda o projelerin hepsi çalışıyor. Hepsi finanse edildi. Hatta bizden herhangi bir garanti istemeyecek

şekilde proje finansmanı yapılmıştı. Bunlar tamamen projenin iyiliği, önceden hesabı ne kadar doğru yaptığınız, fizibiliteyi ne kadar doğru yaptığınız ve bu fiyatlara rağmen borcunu geri ödeyebilecek mi gibi etkenlere bağlı. Hesaplanmaz elektrik fiyatlarının çok yükseleceğini düşünerek yapmıyoruz zaten, ama ekşi fiyata rağmen bu projelerin kredilerini geri ödeyebileceğini görüyoruz. Bugüne kadar projelerimizi gayet güzel finanse ettik ve bundan sonra da böyle olacağını görüyoruz. Bu fiyatlar da 10 yıl geçerli olacak" şeklinde konuştu.

BORUSAN ENBW RÜZGAR YEKA'DA DA İDDİALİ

Acarla, "Ön lisans ihalelerinin yanı sıra Rüzgar YEKA projesi için de hızlı bir şekilde hazırlanıyoruz. Orada da önemli olan doğru projeleri belirlemek. Bu ihaleler sonrasında birçok iyi alan boşaldı, onları da değerlendireceğiz. YEKA'da asıl amaç yerleşmeyi

sağlayabilmek. Muhakkak ki yatırım orada ilk başta biraz daha pahalı olacak. İlk etapta sadece fabrika kurmak değil tüm yan sanayinin de size ayak uydurması gerekiyor, onun da bir maliyeti oluyor. O yüzden ilk ürünler pahalı çıkar" dedi.

BORUSAN ENBW RÜZGARDA YÜZDE 39'LUK KAPASİTE KULLANIMINA ULAŞTI

Acarla, 2016'da Borusan EnBW'nin rüzgar enerjisi portföyünde yer alan santrallerin yüzde 39'luk kapasite kullanımı ile Türkiye'deki en yüksek orana ulaştığını ifade ederken şirket olarak rüzgar enerjisi projelerinde her zaman iddialı olacağını altını çizdi. Acarla, "Aksa Enerji'den satın alma anlaşması imzaladıkları ve satış sürecinin devam

ettiği 28 MW'lık Kıyıköy rüzgar enerjisi santralının 72 MW'lık daha kapasite artış izni var. Biz de bu nedenle aldık, bu artış gerçekleştirmeyi düşünüyoruz. O da Trakya'da çok iyi bir bölgede. Sektörde başka satın alma ve fırsatlar başka değerlendireceğiz tabii ki ama bizim asıl amacımız ihalelerden alıp kendimiz sıfırdan geliştirmek" dedi.